

ANY/1/2010.
(ANY/1/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Ifjúsági, szociális, családügyi és lakhatási bizottság**
Nyugdíj- és idősügyi albizottságának
2010. július 19-én, hétfőn, 8 óra 37 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 556. számú tanácstermében
megtartott üléséről

* *A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
<i>A bizottság részéről</i>	4
<i>Megjelent</i>	4
<i>Meghívottak részéről</i>	4
<i>Hozzászólók</i>	4
Elnöki megnyitó	5
A napirend elfogadása	5
Konzultáció a nyugdíj- és idősügyet érintő aktuális kérdésekről	7
<i>Kérdések, vélemények</i>	11
<i>Asztalosné Zupcsán Erika (NEM) reflexiója</i>	15
<i>További kérdések, vélemények, válaszok</i>	18
Az albizottsági munka főbb irányainak és témáinak meghatározása	23

Napirendi javaslat

1. Konzultáció a nyugdíj- és időszügyet érintő aktuális kérdésekről
2. Az albizottsági munka főbb irányainak és témáinak meghatározása

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Prof. Iván László (Fidesz), az albizottság elnöke

Dr. Lanczendorfer Erzsébet (KDNP)
Szűcs Erika (MSZP)
Sneider Tamás (Jobbik)

Meghívottak részéről

Hozzászóló

Asztalosné Zupcsán Erika főosztályvezető-helyettes (Nemzeti Erőforrás
Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 8 óra 37 perc)

Elnöki megnyitó

PROF. IVÁN LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok. Mindenkit szeretettel üdvözlök. Iván László vagyok, aki nem ismerne és néhány évtizede idősödéssel, idős kérdéssel foglalkozom, mellesleg pszichiáter, idegyógyász vagyok, ami nem árt különösen olyan helyzetekben, amikor meglehetősen zaklatottak a viszonyok élettanilag, élettani hatásuk pedig, tudjuk nagyon jól, hogy a pszichés hatásokon keresztül a szervezetre is rátevéődnek. És emellett hála' istennek, hogy az újonnan alakult Ifjúsági, szociális, családügyi és lakhatási nagy bizottságnak a keretében létre tudtuk hozni új elnevezésével ezt a bizottságot. Ez a bizottság most, mindannyian tudjátok, tudják, az úgynevezett Nyugdíj- és idősügyi albizottság.

Az albizottság nyilvánvalóan valamelyest, ha nem is közvetlen jogutóda, de mégiscsak szerkezetileg, szervezetileg utóda az előző ciklusban működő idősügyi albizottságnak, Nyugdíjpolitikai albizottságnak. Ez a Nyugdíjpolitikai albizottság összesen három ülést élt meg és az utolsó ülés tavaly volt, 2009. március 3-án. Ennek a Nyugdíjpolitikai albizottságnak akkor elindult egy úgynevezett: a hivatásánál és a struktúrájánál fogva fontos tevékenysége. A három ülésnek az anyagát áttekintve, meg kell mondjam, hogy nagyon gazdag, szerteágazó, de mégis egy irányba ható feladatai voltak, ezekkel foglalkozott, a meghívottakkal egyaránt, és az Idősügyi Tanáccsal is szoros kapcsolatban működött. De meg kell mondjam, hogy ez a változat - ami Nyugdíjpolitikai albizottság volt - egy kicsit ellene ment annak a gondolatnak, hogy a nyugdíjazás, a nyugdíj az része az életfolyamatoknak, meghatározó része, az idősödés nagy folyamatrendszerében foglalja el a helyét, meghatározó helyét, de nem ugyanaz.

Tehát az idősödés és a nyugdíjkérdés egymással nagyon szorosan összefüggő, de semmiképpen sem csak nyugdíjkérdésről beszélhetünk ma Magyarországon. Csak egy mondatot mondanék ehhez. Mindenki tudja, hogy ahogy idősödünk, annál több kockázat következtében – személyre szabottan is és réteg szerint is -, több olyan változás következik be, mely az egészséget érinti. Az egészséget érintő kérdések az idősödésben meghatározóan szorosan kapcsolódnak szociális kérdésekhez és természetesen minden olyan idősödési folyamat, amely szociális kockázatokat is bővítetten termel, összefügg az egészségállapottal, tehát nagyon nehéz ezt külön választani.

Annak idején, a polgári kormány idején, amikor az Idősügyi Tanácsban társelnökként működtem Harrach Péter miniszter úr mellett, akkor az volt a feltételezésünk, illetve az volt a javaslatom, hogy lényegében az egész idősügyi kérdést egy külön alfejezetben lenne jó a költségvetésben tárgyalni, miután az egészségügy, a szociális és sok minden egyéb dolog is nagyon szorosan kapcsolódik össze és ezeknek a finanszírozhatósága, a megközelítése, a módszertana természetszerűen nagyon közös, de ugyanakkor speciálisan különböző is.

Tehát most itt vagyunk hála' istennek és megalakulva, az első összejövetelelünkön mindenkit még egyszer szeretettel köszöntök - két napirendi témánk lesz, mint ahogy megkapták a képviselőtársak, az albizottság tagjai. Az egyik a konzultáció kifejezéssel a nyugdíj és idősügyet érintő aktuális kérdésekről kíván szólni, a második az albizottsági munka főbb irányainak és témáinak meghatározása. Elég nagy, de mégiscsak kerek napirendi pontok ezek; gondolom, hogy nagyon röviden, racionálisan megpróbáljuk ezt körbejárni.

A napirend elfogadása

Természetesen fogadjuk el a napirendet. Aki egyetért a napirendekkel, kérem, jelezze! (Szavazás.) Köszönöm. Tartózkodott-e valaki? (Nincs jelzés.) Ahogy elnézem, nem is volt ellenvélemény, tehát egyhangúlag elfogadtuk a napirendi javaslatot.

A második bemutatkozási kérésem az lenne, hogy a meghívottak és a jelenlévők, akik a kormány, vagy a kormány intézményei részéről vannak jelen, kérem, hogy egyenként a nevüket, a beosztásukat és hogy milyen intézményt képviselnek, kérem szépen, jelezzék.

Tessék parancsolni!

ASZTALOSNÉ ZUPCSÁN ERIKA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Asztalosné Zupcsán Erika vagyok, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium főosztályvezető-helyettese jelenleg.

HULÁK ZSUZSANNA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Hulák Zsuzsanna Nemzeti Erőforrás Minisztériumban szakmai tanácsadó vagyok a nyugdíjbiztosítási osztályon.

RÉZMOVITS ÁDÁM (Nemzetgazdasági Minisztérium). Rézmovits Ádám vagyok, a Nemzetgazdasági Minisztériumban dolgozok jelenleg főosztályvezető-helyettesként a társadalmi közkiadások főosztályán.

ELNÖK: Zentai László urat ismerjük, de ha szabad bemutatnom, ha valaki nem ismerné, bár nincs olyan én szerintem Magyarországon. Zentai László úr a Népjóléti Kabinet titkárságának vezetője, emellett egy ilyen köztes kapcsolattal a minisztérium felé is, az Erőforrás Minisztériumon belüli szociális ügyekkel foglalkozó minisztériummal kapcsolatosan tevékenykedik. Ismer minden olyan dolgot, amit mi tárgyaltunk vagy tárgyalunk, úgyhogy rá is külön számítunk.

Tessék parancsolni!

OSVÁTH SÁMUEL (Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság): Osváth Sámuel vagyok, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság parlamenti titkára.

ELNÖK: Tessék!

DR. WINDY GÁBOR (Szociális Kabinet): Dr. Windy Gábor vagyok, a Szociális Kabinet titkára.

DR. TAKÁCS HELGA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Dr. Takács Helga vagyok, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium parlamenti főosztályán vagyok parlamenti titkár.

FRÖHLICH GUSZTÁV: Fröhlich Gusztáv vagyok, egyetemista és a Nemzetgazdasági Minisztériumtól vagyok tapasztalatszerzés céljából.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hegedűs Judit dr., aki elvben itt van, de az egészségügyi bizottság szakavatott és tapasztalt kiváló titkára.

Varga Attila úr - szabad egy pár mondatot!

VARGA ATTILA (MSZP társadalompolitikai kabinet): Az MSZP társadalompolitikai kabinetjénél dolgozom.

ELNÖK: Mindenkit még egyszer szeretettel üdvözlök. Azt hiszem Buksza Zsoltról nem kell tájékoztatást adnom, mert ugyancsak mindenki ismeri, nem beszélve arról, hogy a hölgyeket is mindenki ismeri.

A sajtó képviselőjét, a sajtót is szeretném bemutatni. Fogadjuk Balogh István Szilveszter urat, akivel már többször találkoztunk.

Szabad az operatőr nevét is megkérdezni?

GYÖNGY PÉTER operatőr: Gyöngy Péter vagyok.

ELNÖK: Azt hiszem, hogy a bemutatkozás után térjünk a tárgyra. Azt kell elmondanom, hogy mindannyian vártuk már azt, hogy vajon az Ifjúsági, szociális, családjogi és lakhatóság bizottság Nyugdíj- és idősügyi albizottságával kapcsolatosan mit tudunk, és mit szeretnénk elérni.

Konzultáció a nyugdíj- és idősügyet érintő aktuális kérdésekről

Az egyik, hogy a napirendi pontokat elfogadtuk. A napirendi pontok közül az első napirendi ponthoz kapcsolódóan néhány gondolatot szeretnék bevezetőképpen megemlíteni. Inkább csak egy visszatekintés, ha nem is retro módon, hanem a mai viszonyoknak, a mai problémáknak kicsit az összefogását, összefoglalását is jelentené.

Nyugdíj- és idősügyet érintő aktuális kérdések – rengeteg féle van, de szűkítsük le. Melyek a nyugdíjasokat, a nyugdíjszerű ellátásban részesülőket, a rokkantnyugdíjasokat érintő olyan problémák, amelyek ma aktuálisan leginkább kiemelhetően jelentős problémát okoznak társadalmilag, gazdaságilag, pénzügyileg, szervezésileg és nem utolsósorban szakmapolitikailag és szakmailag.

Az egyik legfontosabb kérdés a megélhetés kérdése. Azt hiszem, hogy az elmúlt évek során számtalanszor tértünk arra vissza, hogy az idősödő, időskorú lakosságon belül a nyugdíjas réteg, amelyik valamilyen szintű nyugdíjszerű ellátásban részesül, három millió fölött van. Ez a három millió fölötti népességszám azt jelenti, hogy ennek a társadalomnak legalábbis a 30 százaléka. Most voltak olyan statisztikák, amelyek nagyon súlyosan érintett nyugdíjas rétegről, rétegekről szóltak. És bizony az úgynevezett spirált, a negatív spirált kifejező statisztikai adatok az elmúlt év végéig is jelezték, hogy ezen a három millió háromezrezer nyugdíjas, vagy nyugdíjszerű ellátásban részesülő ember közül közel egymillió ember olyan körülmények között él és olyan módon és olyan feltételek között, amelyek a szegénység irányában és a megélhetési problémák irányában jelentenek az egyéneknek, a társadalomnak meghatározóan kiemelt problémát.

Nem azt mondom, hogy megélhetési válság van, de gyakorta mondtam jómagam is és jeleztük, ellenzéki oldalról is - de a kormányoldal is lényegében a szegénységet, a problémákat elismerte, elfogadta -, hogy ennek a rétegnek többféle ok következtében a megélhetési problémái olyan szintűek, hogy egyik napról a másikra a megélhetésük nincs biztosítva. Hogy hogyan éltek, hogyan élnek, ezt különböző tanulmányok próbálták megközelíteni. Tény az, hogy egységes, az egész társadalomra vonatkozó, az idősödést, az időskort és a nyugdíjas réteget magában foglaló olyan tanulmány nem készült, amely a szonda tanulmányokon kívül igazán jelezte volna, hogy ez a bizonyos lefelé haladó, lecsúszó, a megélhetési problémákkal küzdő réteg milyen módon hogy él, milyen sűrűségben a különböző területeken. Melyek azok a preferálható kiemelt góccok, szegénység góccok, problémagóccok, amelyek ezt a kérdést valamiképpen közelebbről is meg tudnák magyarázni, vagy fel tudnák tárni.

A másik rendkívül súlyos probléma nyilvánvalóan a jövő nyugdíjasoknak a kérdése. Tehát részben az áthajlás korában lévő nem nyugdíjasok ügye, az úgynevezett korhatár előtti nyugdíjasság kérdését is magában foglalva, a korhatár előtt nyugdíjba kívánók rétegét is magában foglaló kérdés és nem utolsósorban annak az ifjúságnak az ügye, akik valamikor várhatóan az idősödésük révén és a koruknál fogva bekerülnek a nyugdíjas rétegbe.

A harmadik kérdés pedig a nyugdíjak és a nyugdíjazottak közötti óriási különbségek. Azt hiszem, hogy ez a tétel önmagában is számos napi aktuálpolitikai kérdéssel is találkozik, hiszen látjuk azt, tudjuk azt, hogy a kiemelt valamikori kádereknek a nagyon nagy különbséget mutató nyugdíja – szokták mondani - az bizony a biztosítékot kiveri. De az egy

másik kérdés megint, hogy ezek hogy maradtak meg, hogyan alakultak ki, milyen jogi háttérük volt, milyen jogi feltételek mellett maradtak meg mostanáig, és hogy egyáltalán ezzel mit lehet kezdeni. Számos országból, volt szocialista országból tudjuk, történtek olyan megállapítások, hogy ezeknek a kiemelt nyugdíjaknak, amelyek politikai jellegű háttérrel káder nyugdíjakként és így káder nyugdíjaknak minősültek, felül kell vizsgálni őket és ezeket mindenképpen mérsékelni kell, vagy megszüntetni és másféle ellátást kell biztosítani – a lengyelekről, nem is akarom ezt most részletezni. Tehát ez az a három nagy csoport az egyik oldalról, amelyik feltétlenül a jelenlegi aktuális kérdések között meghatározó szerepet tölt be.

A másik nagy csoport a módszertani kérdés, a nyugdíjazás módszertani kérdése, technikája. Tudjuk nagyon jól, hogy számos nemzetközi összehasonlításban a magyar nyugdíjrendszer lényegében nem a végén kullog a nyugdíj módszertan, a nyugdíjazás módszertana, nem is az elején van természetesen a legjobbak között, de valahol egy elfogadható hatodik-hetedik helyen áll Európában legalábbis. És nyilvánvaló ez azt jelzi, hogy valamiképpen azt az értéket, amely ennek a módszertannak az alapjaiban felhalmozódott, és amelynek a révén lényegében olyan nem következett be hál' istennek, hogy nem tudtunk nyugdíjat kifizetni. De mindenesetre ez csak azt jelenti, hogy azok a módszerek, amelyeket kidolgoztak a hármasszociális törvény többszöri átirásával, átmódosításával és a módosításokkal vele járó módszertani változások is, amelyek technikailag is, meg a nyugdíjemelésnek is, meg a nyugdíjak megtartásának, értékállóságának is a szolgálatában kialakultak, azok rengeteg ellentmondásos problémát takarnak, takartak. És nyilvánvaló, hogy ezzel ugyancsak foglalkoznunk kell, mert át kellett térnünk, áttértünk a svájci indexálásról az inflációt követő nyugdíjemelésre és az is nyilvánvaló, hogy ez aztán a különböző éveknek – a jövő esztendőnek, az ez évi esztendőnek – mindenképpen a problémáját is, a problémáit is magában foglalják.

Azt is látjuk tisztán és világosan, hogy a jövő képe a nyugdíjasságnak és a nyugdíjasoknak nagyon sok kockázattal járó képet mutatott az elmúlt időben. És amikor 2001-ben az akkori Idősügyi Tanács részéről elfogadtuk az úgynevezett Idősügyi Chartát, annak az Idősügyi Chartának 2001-ben az volt a lényege és az egész Idősügyi Tanács – az akkori Idősügyi Tanács, beleértve a mostani ellenzéket és beleértve azokat, akik előzőleg voltak a Horn-kormány idején az Idősügyi Tanácsban – elfogadta az Idősügyi Chartának a négy pontját. A négy pontot csak gyorsan elmondom.

Az első pontja az volt, hogy az idősödés során az idősödő emberek élethosszig maradhassanak és garantáltan maradhassanak abban a szerepükben, amelyet a társadalmon belül és a saját viszonyaik között emberi méltóságuknak megfelelően kell garantálni. A másik nagyon fontos tétel volt, hogy élethosszig tartó, fenntartható, kielégítő egészségben legyenek. A harmadik tétel hasonlóképpen: élethosszig megfelelő, kielégítő szociális biztonságban éljenek.

És a negyedik szempont volt, akkor igazán nem is gondoltuk át, hogy ennek milyen lehetőségét hogy tudjuk megvalósítani. De azt mondtuk, hogy legyen egy úgynevezett jogvédelmi, jogbiztonsági tétele ennek az Idősügyi Chartának - ez volt a negyedik pont. Ebben a negyedik pontban rögzítettük azt, hogy hozzunk létre egy országos nyugdíjas nyugdíjbiztonsági, idősügyi, jobban mondva, akkor még így hívtuk: idősügyi ombudsmant, és ennek az ombudsmannak, az országos ombudsmannak egy hálózata legyen; hogy melyik intézményhez hogy kapcsolódják, az egy másik kérdés, de ezt akkor mi még nem dolgoztuk ki részleteiben.

Viszont az is tény, hogy amikor a 2002-es választások megtörténtek, utána az Idősügyi Chartáról már nem esett szó és az új kormányzás - a Medgyessy-kormányzás - idején Csehák Judit volt annak az Idősügyi Tanácsnak az alelnöke. Az történt, hogy ami a Horn-kormány idején, 2006. december, azt hiszem, 4-i kormányhatározattal megalakított Idősügyi Tanács volt, még akkor rendelkezett arról, hogy a Miniszterelnökséghez tartozzék. Azért mondom ezt

el, mert ennek komoly szerepe és komoly jelentősége van, lesz majd a következőkben, és ennek a kormányrendeletnek az volt az állásfoglalása és azt hajtotta végre, hogy a miniszterelnök legyen – Horn-kormány idején miniszterelnökként Horn volt ennek az elnöke – az elnöke és a titkárság és az ellátó szervezése ugyancsak a Miniszterelnökséghez tartozzék annak a költségével, költségvetésével együtt.

A polgári kormány idején ezen változtattunk és a szociális minisztériumhoz allokáltuk, ami azt jelentette, hogy Harrach Péter miniszter úr és jómagam – akkor volt egy ilyen felállítás – a szakmák, a szakma részéről társelnökként vettünk részt az Idősügyi Tanács működtetésének feladataiban. Ez visszaállt a Medgyessy-kormány idején és lett belőle ismét egy olyan centralizált, vagy nem is tudom jó kifejezés-e ez, de mindenképpen ismét a miniszterelnök hatáskörébe és a Miniszterelnökségre került az Idősügyi Tanács. Ezt követően az elmúlt 8 esztendő alatt valamennyi miniszterelnök hatáskörében maradt, tehát lényegében most, az új kormány megalakulása óta – május 29-e óta – a választások meghoztak egy olyan változást, amelyik nem csak felszíni, formális módszertani kérdéseket érint és fog átalakítani, hanem alapjában véve szeretné a szociális, egészségügy, oktatás és egyéb vonatkozású működéseket átalakítani, megalapozni. Ezért hozták létre, hoztuk létre az úgynevezett Erőforrás Minisztériumot. Az Erőforrás Minisztérium, mindenki tudja, öt nagyon fontos területét életünknek fedi le és mindegyiknek államtitkári szinten, az erőforrás miniszter úr mellett, Réthelyi Miklós professzor irányításával zajlik.

Lényegében tehát ott tartunk, alapkérdés, hogy az előző, eddigi idősügyi tanácsoknak a működésében, és az ehhez az Ifjúsági, szociális, családjogi és lakhatási bizottságon belül megalakult albizottságnak a működési rendjében most természetesen egy vákuum alakul ki. Az Idősügyi Tanács elvben már nem működik, május végén volt az utolsó összejövedele. Az Idősügyi Tanács annak idején, amikor a Medgyessy-kormány átvette a kormányzást, akkor is úgy körülbelül - ha jól emlékszem - 2002. október körül alakult meg. Az Idősügyi Tanácsnak az utolsó ülése, mint mondtam, májusban volt és jelenleg ott tartunk, hogy ezzel kapcsolatosan még nem tudunk állást foglalni, hogy ez hogy alakuljon meg.

De ha ez a bizonyos Nyugdíjpolitikai albizottság, amelyiknek most kvázi a szervezeti folyamatában megalakítottuk a saját albizottságunkat, lényegében, mint albizottság az utolsó ülését tavaly márciusban tartotta. Azok a közbeni változások, amelyek végbemenetek, mindenképpen jelzik, hogy itt ennek az albizottságnak a működésében is reprezentálódni kell azoknak a változásoknak, amelyek az új kormányzás, az új struktúra, az új felállítás, az új szempontok és az új módszertani megközelítéseket jelenti. Hogy mi lesz, és hogy lesz, az majd már a következő feladataink közé tartozik: hogy tehát a nyugdíjkorhatár, a számítási módszerek, tehát akkor miképpen, a törvényalkotások rendjében mikor kerül arra sor, hogy akár azt a 40 éves nők számára fontos lehetőséget biztosítsuk, hogy függetlenül az életkoruktól mehessenek nyugdíjba, teljes jogú öregségi nyugdíjba – ez a következő hónapoknak a feladata lesz. Hiszen összel valószínűleg elindul a nyugdíjasok, idősök ügyében az a szervezés és az az előkészítés, ami törvény-előkészítéseket is fog jelenteni.

Összefoglalva ezt az első tételt. Azt hiszem, hogy pillanatnyilag - és kérem majd a hozzászólásokat - egy nagyon fontos kérdésként azt tenném fel, hogy kinek mi a véleménye az aktuális kérdésekkel kapcsolatosan a nyugdíj- és idősügyet érintő aktuális kérdésekről. De még mielőtt erre rátérnék, hadd mondjam el, hogy eddig milyen szervezetek működtek és mik voltak és mikre kell gondolnunk még a következőkben.

Volt a nyugdíj- és idősügyi kerekasztal. Ebben nagyon komoly műhelymunkák zajlottak. Ennek a nyugdíj- és idősügyi kerekasztalnak a munkássága révén számos olyan állásfoglalás alakult ki, részben a nyugdíjkorhatár, részben a nyugdíjakkal kapcsolatos differenciált nyugdíjemelések és nem utolsósorban számos olyan kérdés vetődött fel, hogy vajon a demográfiai viszonyainkkal nagyon szorosan kapcsolódó utánpótlás hiányból származó jövőben, jövőképből hogy tudjuk elhelyezni a nyugdíjak értékállóságát egyrészt,

másrészt a kifizethetőségét. Szóba kerültek természetesen azok a megoldások, amelyek közelítettek különböző európai uniós országbeli szokásrendekhez, viszonyokhoz és szóba kerültek természetesen tradicionális megoldások is. Egy biztos, hogy az új kormány és az új kormányzás politikai háttere a Fidesz-KDNP szövetség, alapvető állásfoglalása mindössze annyi volt, ami nem kevés, meg kell állítanunk és meg kell akadályoznunk, hogy az új kormányzás idején is és az új felállás idején a nyugdíjak reálértéküket veszítsék, hogy a nyugdíjak reálértéke csökkenjen. Ez egy rendkívül összetett és nagyon dononai kifejezésnek tűnik akkor, ha nem gondolunk bele, hogy e mögött mi minden zajlik, mi mindennel van kapcsolatban.

Tehát ez a legfontosabb tétel természetesen a nyugdíj- és időügyi kerekasztal részéről is megfogalmazódott, csak éppenséggel nem került úgy kibontásra, hogy olyan konkrét javaslat történt volna, amely a nyugdíj- és időügyi kerekasztal részéről a kormányzat felé hatékonyan működhetett volna. Volt egy utolsó nagyobb – tavaly novemberben, mint jeleztem – előzőleg az úgynevezett KINCS program, tehát a kormányzati időügyi cselekvési program; azután, amit elfogadtunk hasonlóképpen egy nemzeti nyugdíj- és időüggyel foglalkozó cselekvési program és tervezet, aminek voltak nagyon fontos pontjai, ezeket mindenképpen elő kell majd vennünk és át kell gondolnunk.

Kikkel van és kikkel kell, hogy legyen kapcsolatunk? Egyrészt meglátjuk, hogy az időügyi tanácsnak a felállása hogy történik, lesz-e ilyen időügyi tanács, ami volt, vagy másféle szerkezet fog kialakulni. Azt tudjuk, hogy a szociális szervezeti egységek között az Erőforrás Minisztériumon belül van egy időügyi- és nyugdíjbiztosítási főosztály, ha jól mondom, és ennek Asztalosné Zupcsán Erika és Berekmériné Buza Mária titkárnő - a képviselőjében itt is vannak. Mindenesetre ez a bizottság egy nagyon fontos kapcsolódási pont a szociális államtitkár által – Soltész Miklós által – vezetett szociális minisztériumnak megfelelő rendszerben.

Van a civileknek a kérdése. Tehát melyek azok a civil szervezetek, amelyekre nem szakértőként, nem is szakpolitikus, hanem valódi civil: a nyugdíjasokkal, idősokkal foglalkozó szervezetek - ezeket át kell néznünk. Mindenesetre a mi részünkről hosszabb idő óta kapcsolatban lévő Országos Polgári Nyugdíjas Egyesület: az ONYPE országos szinten lefedi azokat az erőket, azokat a helyi nyugdíjasokat, akiknek a programját ténylegesen próbálják helyileg is kiegészíteni. A másik ilyen nagyobb szervezet vagy intézmény – nevezzük intézménynek is – az a Fidesz-KDNP-n belül, a választmányon belül megalakult tagozatoknak a rendjében az úgynevezett nyugdíjas tagozat - ez egy országos nyugdíjas tagozat helyi választásokkal. Ennek a helyi rendszere úgy alakult ki, hogy mindegyiknek van helyi elnöke, elnökhelyettese, van országos tanács és az országos tanácshoz való kapcsolódása - mindenesetre ennek most egy olyan fél évvel ezelőtt az elnökévé is választottak.

Ezen túlmenően nyilvánvaló, hogy még a Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság és a NYUFI-nak - rövidített intézménynév - is a változása következett be. Tudjuk nagyon jól, hogy Mészáros József dr. vette át az irányítását, Barát Gábor volt előzőleg a főigazgató. Ezen túlmenően van a rokkantsági ügyekkel foglalkozó - és régen úgy hívták, hogy leszázalékolási intézmény - OORSZI, tehát az Országos Orvosi Rehabilitációs Szakértői Intézet és ennek is az élén változás történt, Juhász dr., aki addig a főigazgatója volt, helyébe érkezett Pósfai Gábor dr., aki át is vette az intézményt és most alakítja ki a működési rendjét. Na most, ezek azok az intézmények, amelyeket azért szeretnék csak megemlíteni, hogy ezek felé a Nyugdíj- és időügyi albizottságunknak és az ISZCSL nagy bizottságnak a kapcsolatai elsődlegesek lehetnek.

A konzultációnk lényegében, tehát a legfontosabb kapcsolódási, a legfontosabb szemléleti és módszertani kérdésekre fókuszálva, megkérdezem, van-e valakinek jelenleg ezen kérdéssel, ezzel az első napirendi ponttal kapcsolatosan kérdése, javaslata, gondolata. Azt mondom, hogy ne bontsuk külön: kérdésre és válaszokra és javaslatokra, hanem

egyszerre mondjuk el a véleményeket. Kérem, hogy mindenki szóljon hozzá, akinek van mondanivalója.

Tessék parancsolni, Sneider Tamás!

Kérdések, vélemények

SNEIDER TAMÁS (Jobbik): Köszönöm professzor úr. Úgy gondolom, hogy ebben a bevezetőben rengeteg minden elhangzott, nehéz is hozzátenni új gondolatokat. Én két dolgról beszélnék. Egyrészt arról, hogy mi az, ami szerintem nagyon fontos és sürgető az idősök szempontjából, amiket orvosolni kellene és most az ő problémájukat nagyon feszegeti. Négy ilyen dolgot látok most jelen pillanatban és egy távolabbi dolog valóban, a nyugdíjrendszernek a fenntarthatósága, amihez néhány mondatot szeretnék csak elmondani.

Az első talán, hogy fontosnak tartja a Jobbik Magyarországért Mozgalom, hogy az idősöknek fokozott büntetőjogi védelmet adjunk. Látjuk jól, halljuk jól, hogy a vidéki Magyarországon rengeteg idős embert megvernek, kirabolnak és megkínóznak – ez gyakorlatilag már szinte, azt is lehetne mondani, ebben az országban hobbivá vált. Úgy gondolom, hogy nem tartható továbbiakban ez az állapot. A kormány nemrég szerencsére elfogadott egy törvénymódosítást, hogy amikor a pedagógusoknak a fokozott büntetőjogi védelméről döntött a parlament. Úgy gondolom, hogy ezt ki kellene terjeszteni mindenképp az idősök felé és ilyenben is kellene gondolkodni, mert tegyük hozzá, hogy szerintem emberileg is az egyik – hogy mondjam – legvisszataszítóbb az, amikor idős emberekkel bánnak úgy, ahogy sok esetben bánnak most Magyarországon a falvakban.

A másik, ami számomra meglepetés, hogy ma már eljutottunk odáig, hogy állítólag – főleg itt Pest megyében egyébként – illegális idősotthonok működnek. Ez megdöbbentő abból a szempontból, hogy ez számomra az állam leépülését is jelenti, hogy egyáltalán működhetnek illegális idősotthonok; tudnak róla, hogy létezik, stb., de gyakorlatilag semmilyen engedéllyel nem rendelkeznek, most újságcikkek is megjelennek ezekről a dolgokról - ez egyszerűen megdöbbentő, hogy egy ország mondjuk, idáig el tud jutni, hogy szó szerint idősotthonok működhetnek állami felügyelet nélkül.

A másodikról már Iván professzor úr beszélt, a nyugdíjrendszer igazságosabbá tétele. Itt valóban a pártállami nyugdíjaknak a kérdéskörét kezdettől fogva a Jobbik is felvetette és mi mindenképp ezt csak támogatni tudjuk és kérjük is a kormányzattól, az illetékesektől, hogy ez irányba tegyenek valamilyen lépést. Mert valóban az is nagyon borzolja az idősöknek a kedélyét, de szerintem az egész ország lakosságát, hogy miközben valaki mondjuk 20-30 éves munkaviszonnyal, bár ennél jóval többet dolgozott, de mondjuk tsz-esítés folytán ennyi a hivatalos munkaviszonya, mondjuk keres 30 ezer forintot, illetve ekkora nyugdíjat kap, mások viszont - most tudjuk jól, éppen a Biszku elvtársnak az esete kapcsán előjött - 6-700 ezer forintos nyugdíjakat kapnak, bizony sok százan vannak ilyenek. Tehát ennek a csökkentését mindenképp szorgalmaznánk, és ennek természetesen, bár nem egy hatalmas összeg, de mégis a kisnyugdíjasok közötti szétosztására tennék javaslatot, tehát benne maradna a nyugdíjrendszerben ez a pénz mindenképp.

És negyedikként a nyugdíjszámítás, ez is már említve volt. Számomra eléggé durva példákat közöltek, akik foglalkoznak nyugdíjszámítással. Előfordulhat olyan eset, hogy valaki mondjuk 20 évet ledolgozott a szocialista rendszerben, utána munkanélkülivé vált, de ő úgy gondolta, hogy bűnözésre adja a fejét és esetleg már kétszer, háromszor, többször is megjárta a börtönt, akár 10-15 évet ült börtönben, ez az ember 80-90 ezer forintos nyugdíjra jogosult. Míg az, aki a 20 évet ledolgozta az előző rendszerben, a 20 évet ledolgozta a mostani rendszerben, csak éppen alacsony keresettel, minimálbéren volt bejelentve, az viszont ennek a felét kapja. Ez egy hihetetlen igazságtalan dolog, tehát a nyugdíjszámítás módszerein is szerintem változtatni kellene; ez, ha jól tudom azért alakult ki, mert az 1989-es bér alapján

számítják ezeknek az embereknek a keresetét és ez a magasabb reálkereset szempontjából egy magas kereset volt akkor.

Nos hát, ezek az égető dolgok, véleményem szerint. És ami valóban hosszabb távú dolog az az, hogy meg kell értetni a társadalommal – és erre akár a sajtó segítségét kérjük, vagy én legalábbis kérem, de szerintem mindenkinek ez alapvető feladata -, hogy a nyugdíjrendszer nem fog működni, ha nem lesz gyermekvállalás Magyarországon. Tehát mi mindenképp szeretnénk elérni, hogy a két dolgot valahogy együtt kezeljük, próbáljuk meg az emberek fejében ezt tisztába tenni, és ne csak az emberek fejében, hanem valóban épp azért, hogy ez még inkább közérthető legyen.

Mi nagyon is el tudjuk képzelni azt – úgy mondanám, úgy fogalmaznék -, hogy a minőségi gyermekvállalás esetében, tehát amikor nem a börtönnek szülnek az anyák gyermeket, hanem azért, hogy dolgozó emberek legyenek, abban az esetben akár különböző nyugdíjkedvezményt kaphassanak. Elsősorban az anyákra gondolunk egyébként, hogy hamarabb mehessenek nyugdíjba, ne adj' isten, illetve, hogy a már nyugdíjas szülőknek a dolgozó gyermekek a személyi jövedelemadójuk egy bizonyos százalékát átutalhassák. Tehát ne egyből az államhoz kerüljön ez a pénz, hanem közvetlenül megkaphassák a szülők, és ezzel is tudnánk anyagilag motiválni, megbecsülni az idős embereket azért, mert annak idején vállalták, hogy mondjuk, két-három gyermeket felnevelnek becsülettel, és nem úgy gondolták az életüket, hogy gyermektelenként Hawaii fogják a hasunkat süttetni, és így élték le az egész életüket adott esetben.

Nos, tehát én csak ennyit szerettem volna hozzátenni a gondolataim közül. Köszönöm szépen, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Köszönöm értékes észrevételeiket. Megkérdezem, van-e még felvetés. Tessék parancsolni, Szűcs Erika!

SZÜCS ERIKA (MSZP): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Én úgy látom és úgy érzékelem, hogy nyugdíj ügyben meglehetősen homályosak az elképzelései az új kormányoknak. Egyrészt szeretne nagyon jó arcot mutatni a társadalom felé, és a nyugdíjjal kapcsolatos minden elvárást pozitívan teljesíteni, másrészt tudja, hogy ez anyagi fedezet híján nem igazán lehetséges, és így jelen pillanatban nem döntötte még el - legalábbis számomra, elnök úrnak az elővezetéséből is ez érzékelhető -, hogy mit tud kezdeni ezzel a problémával. Tehát azt tudom mondani, hogy akkor biztos, hogy nagyon sokszor kell ezzel az üggyel foglalkozni ezen az albizottsági szinten is.

Úgy gondolom, hogy a legfontosabb kérdés 2010-ben számunkra, a Magyar Szocialista Párt számára az, hogy az új kormány meg kívánja-e őrizni a jelenlegi törvényi szabályozást, ami biztosítja az infláció elleni védelmet, de emellett, a gazdasági feltételek megteremtődése esetén, további jövedelmet juttat a nyugdíjasoknak, hiszen ez egy nagyon komoly társadalmi egység, ami azt jelenti, hogy a gazdagodásával a társadalomnak a nyugdíjas korú társadalom is részesül. Ha nem ezt tesszük, akkor az azt jelenti, hogy nyugdíjas korig az ember részesül a társadalom gazdagodásából, utána pedig várhatja a kegyes halált; aztán, ha van családja, aki segít rajta, akkor tudja követni az életet, ha nincs, akkor lemarad.

A nagy probléma ennek következtében sokféle, de mondjuk, egy dologhoz visszacsatolnék, amit az elnök úr is mondott, hogy már ma is a nyugdíjrendszeren belül komolyak a nyugdíjeltérések, emiatt kellett elindítani a nyugdíjkorrekciós programot. Ha ez a befagyasztás megtörténik, akkor ez folyamatosan újratermelődik, ugyanis a keresetek, éppen a társadalom gazdagodása miatt, a megállapított új nyugdíjak ugyanabban a munkakörben ugyanolyan szolgálati idő után magasabbak lesznek, tehát szétfeszíti ez a belső aránytalanság,

ami újratermelődik, tehát azt gondolom, hogy mindenképpen szükséges korrekciós mechanizmusokban gondolkodni még egy ilyen rendszer mellett is.

A másik dolog, amit fontosnak tartanék tisztázni, ez a magas nyugdíjak kérdése. Most itt vannak szakértők, akik vagy tudnak rá válaszolni, vagy nem, hogy létezett 1989-'90-ben olyan törvény, amely bizonyos beosztásban nyugdíjba kerülők számára eltérített nyugdíj megállapítást a korábbtól - mire hivatkozva, kiket ért ez el? Tudom, hogy van olyan nyugdíj megállapítás, de nem a pártállami káderek, hanem mondjuk a fegyveres erők esetében, ahol az utolsó év keresete az, ami a megállapítás alapja és nincs belőle semmiféle degresszió, tehát létezik ilyen, de nem azt érinti, nem vagyok ezzel tisztában.

De azt gondolom, hogy ez egy tisztességtelen eljárás a társadalommal szemben is, akiknek ezek a megnyilatkozások, homályos célzások sugallhatnak olyat, hogy tömegesen vannak, hogy ilyen, olyan, amolyan nagyságrendű nyugdíjat kapnak, meg azokkal is, akik ezt a nyugdíjat, ha volt ilyen, megkapták, hogy lebegtetjük ezt a dolgot – ennek a végére kell járni. Ez egy ígéret volt, tessék szépen bemutatni, hogy ilyen jogon ennyien kaptak ennyivel többet, ha ezt nem alkalmazták volna ennyi, emelések ugyanúgy jártak rá. Tehát azt gondolom, hogy ez a tisztességes eljárás és nem az, hogy utána még évekig erről beszélni, hogy de, mert ennyien vannak, meg annyian vannak; annyian vannak, ahányan vannak, ha van ügy, akkor el kell rendezni ezt a dolgot, szerintem, politikailag ezt nagyon fontosnak tartanám.

A szervezetekkel való kapcsolattartás. Igen, azt gondolom, hogy ez egy nagyon széles körű kapcsolattartást igényelne részben a nyugdíjas szervezetekkel. Csak én úgy gondolom, hogy ha már egy parlamenti albizottságról van szó, akkor az nem járja, hogy a Fidesz nyugdíjas tagozata játszik, az MSZP-nek a nyugdíjas tagozata, amely szintén elég erőteljes, jól szervezett, sok nyugdíjast – és nem MSZP-tag, hanem szimpatizáns, egyáltalán azt a közösséget szerető nyugdíjas embert – tömörít. Tehát én, őszintén szólva, nem forszírozom különösebben a pártoknak a nyugdíjas tagozataival való együttműködést, illetve úgy, hogy akkor legyen olyan, hogy itt van mindenki és van egy megbeszélés, hogy a politikai háttérszervezetek mit mondanak, de nem igazán tartom kezelhetőnek ezt a dolgot. Direkt találkozást minden további nélkül el tudok képzelni, de nem gondolom, hogy rendszeres munkakapcsolat formájában, hiszen önök azért vannak, hogy ez a Fidesz nyugdíjas tagozat artikulálja az értékeket, érdekeket és a képviselőkön keresztül pedig érvényesítse az érdekeiket, én ezt mindenképpen egy meggondolandó dolognak tartom.

És a harmadik, amiről szeretnék beszélni, a nyugdíjas kérdéssel kapcsolatos ügyek. Azzal a megközelítéssel, amit elnök úr a bevezetőben mondott, hogy ez egy összetett dolog, mélységesen egyetértek, a levezetés kevésbé tükrözte ezt az aktuális problémát.

Miskolc alpolgármestereként hat évig voltam felelős az idős ügyekért és látom, hogy ez egy mennyire összetett kérdés, a jövedelem és megélhetés mellett mennyi lehetőség és mennyi szükség van még ebben a társadalomban. Igen ám, csak hogy ebben a dologban megosztott a felelősség, tehát egyrészt a kormányzat, amely feltételeket teremt, másrészt az önkormányzat, amely végrehajt. Tehát nagyon üdvösnek találnám azt, hogy az egészségügyi bizottságon kívül, aki értelemszerűen kell, hogy partner legyen, mert az idős dolog meglehetősen komolyan kulminál az egészségügyben és lehet, hogy a mostani lépéseink nyomán az idősotthoni ellátás súlypontja megint meg fog jelenni a kórházak ápolási osztályain azok esetében, akiknek nincs módja bekerülni idősotthonba, majd meglátjuk, hogy hogyan fog ez hatni.

De az idős ügyön kívül az önkormányzatokkal foglalkozó bizottsággal is mindenképpen szeretném, vagy javasolnám azt, hogy kezdeményezés legyen afelé a bizottság felé. Az idősbarát önkormányzat, a helyi lehetőségek, amelyek nem egyszerűen csak segélyezési lehetőségek, hanem a város, vagy település életébe való bekapcsolódás, az odafigyelés, az üdültetés, az egészségügyi ellátás speciális megszervezése, a szűrővizsgálatok,

a kulturális életben való részvétel, szóval rengeteg oldala van - és az is, ami a nemzeti együttműködés rendszerében szerepel és hangsúlyosan szerepel. És nagyon érdekelne, hogy mire gondoltak, mert gondolom, hogy a következő négy év alatt ki fog bontakozni, hogy az önkéntesség lehetőségének biztosítása a cselekvőképes és ambiciózus nyugdíjasok számára – úgyhogy tovább nem folytatnám -, azt gondolom, hogy az önkormányzati világnak a nyomon követése, az ottani lehetőségek és gyakorlatnak a figyelése és segítése mindenképpen ugyanolyan fontos része az idősügynek, az időspolitikának, mint a kormányzati szint. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon köszönöm. Meg kell mondjam, hogy számos részletében már régóta törjük a fejünket és sok együttműködésünk volt a civil szervezetekkel, nem azért nem említettem egyébként a más oldali, vagy másképpen szocializálódott civil szervezeteket, mert nem fontosak, hiszen mi is bent tartottuk az Idősügyi Tanácsban őket, meg egyébként is, de köszönöm szépen ezeket a nagyon fontos megállapításokat.

Lanczendorfer Erzsébet képviselőtársam!

DR. LANCZENDORFER ERZSÉBET (KDNP): Köszönöm szépen a szót. Szűcs Erika képviselőtársamtól egy kissé több türelmet kérnék. Május 29-én állt fel az új kormány, Mészáros József egy hónapja, három hete foglalta el a helyét, és azt, hogy még nincs meg teljes egészében a nyugdíjkoncepció tízezer százalékosan kidolgozva, azt gondolom, ezt nem lehet a kormány szemére vetni. Különösen akkor nem, képviselő asszony, amikor önök voltak azok, akik a legjobban megsarcolták a nyugdíjasokat. 2008. január 1-től önök nehezítették meg az előrehozott öregségi nyugdíjba vonulást, önök vezettek be egy olyan nyugdíjkiszámítási módszert, amelynek eredményeképpen 8 százalékkal csökkent az újonnan nyugdíjba indulóknak a nyugdíja. Önök emelték, csak a szocialisták emelték a nyugdíjkorhatárt ezután is, tehát nem gondolom, hogy egy ilyen priusz után önöknek van erkölcsi alapja arra, hogy nem egész kéthónapos kormányzás után szemére vesse a kormánynak, hogy nincs egy határozott és tízezer százalékosan kidolgozott nyugdíjkoncepciója. Biztos vagyok abban, hogy megy ez a munka egész pontosan, egész precízen, de hát egy kicsivel, talán nem kérek méltánytalanságot, ha több türelemre inteném önöket. Ez az egyik dolog.

A másik dolog pedig, Sneider Tamás képviselőtársammal teljesen egyetértek abban, hogy igen a nyugdíjak megtarthatósága, a keresők számának növelése, tehát a gyermekvállalás ösztönzése, ez talán - bár rendkívül összefügg - külön családpolitika kell, hogy legyen nyilvánvalóan. Azt gondolom, hogy a polgári kormány alatt az a tény, hogy a népességfogyás üteme lassult - nem szűnt meg, üteme lassult -, azt mutatta, hogy az akkor bevezetett három lábbon álló családtámogatási rendszer eredményes volt. És ugye sok-sok modell van előttünk, a francia modellt szoktuk leginkább emlegetni, a családi adózás bevezetését - de hát úgy még itt is csak összesen két hónapról beszélhetünk. Tehát meggyőződésem, hogy az első szempont ennek a kormánynak a demográfiai mutatók javítása, a második szempont a demográfiai mutatók javítása és a harmadik szempont is a demográfiai mutatók javulása kell, hogy legyen. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Van-e még hozzászólás?

Tessék parancsolni, Szűcs Erika!

SZŰCS ERIKA (MSZP): Szeretném, ha ez az albizottság a szakma körül maradna, és szeretném, ha nem priuszoznánk, mert ha ez a kormány vissza tudja adni az alacsonyabb nyugdíjkorhatárt, a magasabb nyugdíjszámítási lehetőséget, akkor azt fogom mondani, hogy priusza van az előző kormánynak, mert galádságot követett el. Ha nem tudja visszaadni, akkor

meg tessenek már szíves lenni azt végiggondolni, amit mondtam; persze, mindenki szeretne, nem csak a nyugdíjasoknak, hanem a társadalom minden tagjának jót tenni. A politikus azért politikus, mert jót akar tenni a hazájának, népének, de nem mindig lehet. Lehet, hogy ezt a problémát másként is lehetett volna kezelni, várom érdeklődéssel, és ha jól emlékszem, a felszólalásomban azt mondtam, hogy a következő négy évben lesz dolgunk, tehát igenis van türelmem, mert tudom, hogy ezek nem mennek egyik napról a másikra - én tudom, önök nem tudják, de meg fogják tanulni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Kérem szépen, van-e még valakinek megjegyzése képviselőtársaim részéről, albizottsági tagok részéről? Magamat már nem hoznám fel, majd aztán válaszolok úgymint én is. *(Nincs jelzés.)*

Tessék parancsolni!

Asztalosné Zupcsán Erika (NEM) reflexiója

ASZTALOSNÉ ZUPCSÁN ERIKA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Szeretettel köszöntöm a bizottság tagjait és nagyon örülök neki, hogy ez a lehetőség adódott, hogy megismerhessük egymást és főleg, hogy önök is megismerhessék azt, amit mi gondolunk a nyugdíjrendszerrel kapcsolatban. Hiszen minden, ami itt elhangzott szakmai tartalommal bír, és mi nagyon szeretnénk ebben segítséget nyújtani, hogy ezek kifejtésre kerülhessenek.

Az első néhány lépésről, amit már professzor úr is elmondott, azt szeretném megjegyezni, hogy a kormány egy kicsit másként kezeli most az idősügyet, mint az eddigiekben, hiszen két olyan intézkedést is hozott, ami felénk nézve jelzésértékű; nevezetesen: a Humán Erőforrás Minisztériumában önálló főosztályként idősügyi és nyugdíjbiztosítási főosztályt hozott létre. Szűcs Erika miniszter asszony tudja azt, hogy eddig pénzügyi ellátások és nyugdíjbiztosítási osztály volt, tehát itt a megközelítés egy kicsit, nem is kicsit, változott. Az idősügy főként szerepet fog játszani a következő időszakban és annak egy része a nyugdíjbiztosítás, természetesen nem kis része, hiszen a megélhetés alapját fogja biztosítani a nyugdíjasok számára.

A másik ugyancsak fontos intézkedés az volt, hogy társfelelősségi jogkört kaptunk néhány törvény előkészítésében. Nevezetesen: a társadalombiztosítási járulék, illetve a magánnyugdíjpénztári törvények előkészítésében társfelelősség fog terhelni bennünket. Ez lehetőség és kötelesség egyszerre, ami azt gondolom, hogy azért fontos, mert a magyar nyugdíjrendszer három pillérből áll, és ezt nem szabad elfelejteni. Tehát az egyik pillére a társadalombiztosítási nyugdíj, ami most a Nemzeti Erőforrás Minisztérium felügyelete alatt van, de ehhez hozzátartozik még a magánnyugdíjpénztári rendszer is, sőt az önkéntes nyugdíjpénztári ügyek is ide tartoznak.

Ami nekünk nagyon fontos, az a nyugdíjtudatosság kialakításának a kérdése. Azt mindenki tudja itt, hogy a fiatalok elsősorban a saját megélhetésükkel foglalkoznak és a nyugdíjkérdés, mint olyan, az számukra nem meghatározó; de akkor, amikor probléma adódik és akkor, amikor számukra ez fontossá válik, akkor sokszor kerülnek abba a helyzetbe, hogy bizony visszamenőleg értékelik át a helyzetüket. Mondok egy egyszerű példát. Ha valaki például rokkanttá válik és nincs meg a megfelelő szolgálati ideje, akkor hiába próbálunk neki segíteni, sajnos ezt nem tudjuk megoldani. Tehát a nyugdíjtudatosság nem a nyugdíjasok, illetve a nyugdíjas kor előtt kell, hogy kialakuljon, hanem ez egy társadalmi kérdés - mi úgy gondoljuk, hogy ez a legfontosabb, amit most el kell mondani.

Nagyon fontos persze a demográfiai kérdés is, amit itt mindnyájan felvetettek. De azt is tudjuk, hogy a demográfiával nem tudunk azonnal segíteni a nyugdíjrendszeren, hiszen egy gyerek felnevelése hosszú idő. Én ezt nyugodtan mondhatom, hiszen négy - éppen a munkavállalási kor előtt álló - gyermeknek az édesanyja vagyok, tehát ilyen szempontból tudom, hogy mit jelent egy gyermek felnevelése. És ilyen szempontból most egy kicsit

részletkérdésbe is mennék, ha megengedik, mert itt van ez a 40 év szolgálati idő felvetése. Többször elhangzott, hogy 40 év szolgálati idővel el lehessen menni nyugdíjba, azért számos kérdés vizsgálata nagyon fontos és ezt szeretném előre jelezni. Azokat a kérdéseket, ami nyugdíj szempontjából meghatározó, például, hogy most a nyugdíjjogosultság kettős feltételnek van alárendelve: egyrészt az életkor, másrészt a megfelelő szolgálati idő, megváltoztatja-e például az a lehetőség, hogy 40 éves szolgálati idővel el lehessen menni nyugdíjba. Ugyancsak vizsgálni kell azt a lehetőséget, hogy kiknek akarunk ezáltal kedvező feltételeket teremteni. Azoknak, akik végig szolgálati időt tudtak szerezni és 40 évet folyamatosan le tudtak dolgozni, vagy azoknak is, akik gyereket neveltek és esetleg emiatt nem tudtak visszakerülni a munkaerőpiacra, vagy esetleg nem ugyanarra a helyre tudtak visszakerülni, ahonnan elmentek előtte a gyermeknevelésre.

Ilyen szempontból azt gondolom, hogy minden nyugdíjintézkedést - mivel a nyugdíjintézkedések jelentős részben egyrészt később hatnak, másrészt nagyon sok embert érintenek, harmadrészt hosszú időre meghatározzák azokat a feltételeket, amelyekben a nyugdíjas majd később lesz - nagyon komoly vizsgálatoknak kell megelőzni. Azt szeretném önkéntől kérni, hogy legyenek türelemmel abban a kérdésben, ha nem tudunk mindig azonnal választ adni, akkor ez azért van, mert a feltételeket oly mélységig kell megnéznünk, hogy mi lesz a következmény, hogy erre időt szeretnék kérni. Mondok erre is egy példát. A 2007-es intézkedések jelentős részben nyugdíjcsökkentő intézkedésként kerültek bevezetésre. Igen ám, de aki nyugdíj előtt állt, vagy már lehetősége volt, vagy tovább dolgozott a munkaerőpiacon, az például az intézkedések hatására megijedt és amilyen gyorsan lehetett elment nyugdíjba. Tehát, amíg 2005-ben, 2006-ban 70 ezer fő ment el nyugdíjba, 2007-ben 100 ezer fölött volt azoknak a száma, akik elmentek nyugdíjba, miközben kint szeretttük volna őket tartani a munkaerőpiacon, ehelyett mindenki elment és a nyugdíjcsökkentés helyett nyugdíjkiadás növekedést tudunk ezzel az intézkedéssel elérni. Tehát én csak azt szerettem volna jelezni, hogy minden intézkedésnél lényeges, hogy a hatásvizsgálatok meglegyenek mögötte, hiszen ha nincs elég idő, és az elmúlt időszakban tudja, hogy nem volt elég idő, akkor sajnos ilyen intézkedések is bevezetésre kerülnek.

Még egy kérdést a magas nyugdíjakkal kapcsolatban hadd vessek fel. Ebben is szeretném, ha tisztán látnának, és ilyen szempontból kértük mi már az adatokat. Nem tudom, hogy honnan merült fel a Biszku Béla magas nyugdíja. Azt tudjuk és lekérdeztettük, hogy a '78 előtt nyugdíjba mentek esetében 300 ezer forint fölötti nyugdíj nincs, ezt még egyszer szeretném hangsúlyozni. *(Szűcs Erika: De nem a megállapított, hanem most 300 ezer forint.)* Nem.

ELNÖK: Várjuk meg, amíg a válaszok elhangzanak. *(Szűcs Erika: Jó, csak hogy ez fontos.)*

LAKATOSNÉ ZUPCSÁK ERIKA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Ma nincs, de azt szeretném mondani, hogy van nekünk adatszolgáltatásunk arra vonatkozólag, hogy mikor állapították meg a nyugdíját. Azt tudjuk, hogy az ő nyugdíját mikor állapították meg és azokat lekérdezve tudjuk, hogy olyan nyugdíj nincs ma kifizetés alatt, ami abban az időben került megállapításra és 300 ezer forint fölött lenne. Ez az egyik.

A másik kérdés, ami nagyon fontos, hogy valóban kiknek a nyugdíja lehet nagyon magas. Elmondta a miniszter asszony, hogy a fegyveres szervezetekre más nyugdíjmegállapítási szabályok vonatkoznak, mint a társadalombiztosítási nyugdíj szabályai alá tartozó nyugdíjasokra. Ezzel együtt is azt tudom mondani, hogy a legmagasabb ilyen típusú nyugdíj 350 ezer forint alatt van, tehát a fegyveresek esetében is 350 ezer forint alatt van.

Lényeges azonban, hogy a nyugdíjtörvény lehetővé teszi, hogy abban az esetben, ha valaki nem a korhatáron megy el nyugdíjba, hanem lényegesen később – és itt gondolok egyetemi tanárookra, orvosokra, például nők esetében 55 évesen elmehetett volna nyugdíjba, nem ment el, hanem elment mondjuk 60 évesen -, akkor az ő esetében a nyugdíjalap 100 százalékát megkaphatta, mert ugye a mértékszabály ezt mondja. És miután nem ment el akkor nyugdíjba, évente 6 százalék további bónuszt kapott a nyugdíj megállapításakor, tehát van olyan, akinek 180-190 százalék a nyugdíj folyósítása ahhoz képest, amivel ő elment nyugdíjba. Tehát még egyszer szeretném mondani – egyébként legyűjtöttük -, ez az 1560 ember ilyen típusú nyugdíjjal rendelkezik, akik magas nyugdíjasok. Na most, ebben az esetben nagyon nehéz azt mondani, hogy a nyugdíjszabályokat kell megváltoztatni, hiszen a bónusz mindenki számára egy fontos dolog, minél később menjenek el az emberek nyugdíjba, gondolom én, hogy fent kell tartani ezt a lehetőséget.

Ha a nyugdíjrendszert ilyen módon megpróbáljuk megváltoztatni, hogy viszont ígértünk valamit, amit nem teljesítünk, akkor az az elbizonytalanodás felé fogja vinni az embereket, tehát minél előbb nyugdíjba fog menni annak ellenére, hogy ezeket a lehetőségeket biztosítottuk számukra. Ezért gondolom azt, hogy ezekkel a kérdésekkel valóban így bizottsági szinten, ha meghallgatnak bennünket, szívesen elmondjuk, hogy mit tudtunk meg ebben a kérdésben; magának a módszernek, illetve a számításnak a megváltoztatását úgy gondolom, hogy nem egyszerre kell várni, hogy meg tudjuk változtatni.

ELNÖK: Nagyon köszönöm főosztályvezető-helyettes asszonynak a nagyon fontos kérdésekre adott válaszát, meg kell mondjam, hogy számos dolgot kell tisztáznunk majd, és ebben például ez az ismertetés, ez a tájékoztatás meghatározó és fontos, tényleg sorvezetők ezek. És azt hiszem, hogy mindannyiunk számára a jövőt illetően is borzasztó fontos lesz, hogy a tájékoztatást a mindennapok embere felé éppúgy, mint a szakmák felé, a szakmapolitikák felé és a politika felé is oda-vissza, megfelelő időben, megfelelő kifejezési formában érhetően, világosan tudjuk biztosítani. És a felelősség, az osztott felelősség kérdése is kiváló kérdés. Nyilvánvaló, hogy amikor ilyeneket beszéltünk és mondtunk és felszólaltunk, hogy éppen az elmúlt éveknek a sok-sok problémája közé tartozott az, hogy a közköteles közfelelősség nem jól működött, akkor ez pontosan ezt a témát jelenti, ez minden szinten előforduló és erre kell mindenképpen koncentrálnunk, hogy ezek csökkenjenek, és ne forduljanak elő.

Lanczendorfer Erzsébet, tessék!

DR. LANCZENDORFER ERZSÉBET (KDNP): Köszönöm szépen. Azt gondolom, hogy nem véletlenül történt meg posztkommunista országban, hogy a diktatúra fenntartóit és haszonélvezőit nem jutalmazták, hanem kissé megvonták a rettenetes magas nyugdíjukat. A társadalmi igazságosság követeli meg, hogy egy gyilkos diktatúra fenntartóit és haszonélvezőit ne illesse meg az átlagnál jóval magasabb nyugdíj. Nem tudom, hogy ezt hogy lehet - és biztos nem úgy, hogy a nyugdíjtörvényt ebben a formában megváltoztassuk, mert valóban az egy elbizonytalanodást okoz -, de nekünk tényleg ezzel is foglalkozni kell. És tényleg a társadalmi igazságosság, a társadalom igazságérzete miatt ezeket az ügyeket, ha nem ezeröttszáz, hanem csak egyről is van szó, azt is rendezni kell - ezt az igazságosság, a társadalmi igazságosság igenis megköveteli. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Világos beszéd, csak az igazságosságra a hősidóktól és ma és holnap is fogunk hivatkozni, csak adott alkalommal nyilvánvaló, hogy ezek olyan célok, elképzelések, hogy valóban kielégítő és megfelelő és harmonikus és igazságos legyen az igazságosság, azt hiszem még sok minden előmunkálattal is magában foglal, de teljesen jogos. Itt van épp a kezemben, csökkentenék a kommunisták nyugdíját, Tütümkov Jordán írta

annak idején a Magyar Nemzetben, 2010. 06. 28-án. Bulgáriában aláírásokat gyűjtöttek, a petíciók aláírói szerint a kedvezményezettek nem kockáztatták életüket, mégis átlagon felüli jövedelmet kaptak, stb., stb.; Lengyelországban ezt végigviszi több országnak az elemzése alapján.

Ezek a témák, ahogy Szűcs Erika képviselőtársunk is mondta és mindannyian mondjuk, ezek tényleg felülvizsgálatra szorulnak. Itt most kaptunk, én azt hiszem, hogy egy nagyon fontos üzenetet is, meg tájékoztatást - igaz, hogy a 40 évvel kapcsolatosan nem kaptunk még, de majd visszatérek erre, amikor összefoglalom.

Van-e még valakinek a kormány részéről megjegyzése, kérdése, hozzászólása. *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, akkor fussunk még egy kört, van annyi időnk és a képviselőtársak részéről van-e valakinek kérdése, megjegyzése, kiegészítése.

Tessék parancsolni!

További kérdések, vélemények, válaszok

SNEIDER TAMÁS (Jobbik): Nekem csak egyetlen gondolatom van, hogy a 300 ezer forint feletti nyugdíjakról volt szó. Általában a 200 ezer forint feletti nyugdíjakat szokták magas nyugdíjnak számítani, kirívóan magas nyugdíjnak, mondjuk így. Tehát, ha majd legközelebb kapunk tájékoztatást, hogy efölött hogy alakulnak a nyugdíjak, annak örülnék – csak ennyit szerettem volna most hozzátenni.

ELNÖK: Köszönöm szépen Sneider Tamásnak a kérdését.

Tessék, Szűcs Erika!

SZÜCS ERIKA (MSZP): Köszönöm szépen egykori kollégáknak a tájékoztatást. Ezt próbáltam mondani, hogy tegyük félre az indulatot Erzsike, ezek nagyon komoly szakmai kérdések és nem egy igazság van. *(Dr. Lanczendorfer Erzsébet: Igazság egy van.)* Mert ha van egy biztosítási alapon megszerzett juttatás, amibe utólag belenyúlnak, és azt mondják később, jóval később, hogy nem úgy volt az, neked ez nem jár, hiába fizettél be. Akkor az azt eredményezi, amiről itt a főosztályvezető asszony beszélt, hogy elbizonytalanodás, a jogrendben való hitnek a megingása, mert senki nem tudja, hogy mikor jön az, hogy neked se jár, neked se jár. Most ugyan lehet mondani a lengyel, meg a bulgár példát. Nem véletlenül kértem azt, hogy volt-e olyan törvény, ami alapján a befizetett járulékhöz képest el lett térítve a nyugdíj ezeknek az embereknek az esetében. És ha azt mondják, hogy az törvényen alapult, azt a törvényt a rendvédelmi szervekkel szemben, azt mondom, hogy azt nem tekintjük érvényesnek, a befizetéshez kapcsolódó megállapítás jogos, de a befizetéshez kapcsolódó megállapítás. Azért mondom, hogy jók ezek a példák, hogy bulgár, meg lengyel, csak nem tudjuk, hogy ott hogy történt, hogy volt-e ilyen jogszabály, ami eltérítette, vagy nem volt ilyen jogszabály.

De akár a 40 évi munkaviszony után nyugdíjba vonulni. Elsőre nagyon jól hangzik, de hogy fogja az kivenni magát, hogy a 16 éves korban dolgozni kezdő szakmunkástanuló elmegy 56 éves korban teljes nyugdíjba, mert ha nem, akkor nem fog elmenni, vagy az lesz, amivel én találkoztam. Levelet írt az érintett, hogy természetesen élt a karkedvezményes, vagy korengedményes lehetőséggel, tehát a lényeg az, hogy a korhatár előtti nyugdíjba vonulás lehetőségével, és egy éven belül kérelmet ír, hogy méltányossági nyugdíjemelést kér, mert alacsony a nyugdíja. Na, most ezzel mit nyerünk akkor, van értelme ilyen rendszereket kialakítani? Tehát azt gondolom, hogy csak olyat szabad, amely abból a szempontból is megfelel. Aki meg 23-25 éves korában fejezi be az egyetemet, annál a 40 éves munkaviszony utáni elmenetel azt jelenti, hogy a mai 63 éves kor, vagy 62-63 éves korban megy el és majdnem 10 év különbség van, és teljes nyugdíjnak számít az egyik is, a másik is.

Most csak azt akarom mondani, hogy itt azért nagyon sokféle megközelítése lehetséges a dolognak és annak, aki elmegy így vagy úgy, mindegyiknek megvan a maga igazsága a maga szempontjából. Itt valami olyasmit kell kialakítani, ami egy méltányosság, és azt fogja mondani az emberek többsége, igen, ez egy olyan, hogy ebben meglátom a magam érdekeit, értékeit, szándékait, törekvéseit, de a másik is - mert olyan nincs, hogy valamit kiemelünk és akkor az összes többi nem jó.

Csak azt szeretném mondani, hogy szerintem ez a tájékoztatás megerősítette, legalábbis bennem mindenképpen, hogy egy nagyon alapos szakmai típusú megközelítés a cél, amibe természetesen az értékeknek helye van, hiszen arra alapul a szakmai megközelítés, azért mégis a szakma megfontolása érdekében nagyon fontos. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Meg kell mondjam, hogy kezd albizottsági közvetlen beszélgetéssé válni az összeövetelünk, aminek én híve vagyok, és még inkább híve vagyok annak, hogy valóban gondolatot cseréljünk. Aztán, hogy közben temperamentum – pszichiáter is vagyok – függően mindenkinél más-más érzelmi mobilizálás van, az is természetes, azt kérem, tűrjük el egymást, fogadjuk el egymást, mi több segítsük egymást.

Tessék, Erzsébet!

DR. LANCZENDORFER ERZSÉBET (KDNP): Egyetértek azzal, amit most elmondott a képviselőtársam, de először is nem tudjuk még, hogy lesz ez a 40 év.

A másik. Ha valaki 16 évesen elkezd dolgozni és bocsánatot kérek, de hadd jöjjenek egy személyes példával. Az én nővérem 16 éves korban téglagyárba kezdett – családfenntartás, mármint nem öneki, ő gyerekként kezdett - dolgozni, rengeteg bajt szerzett szegénykém össze, szóval azért el lehet képzelni. Négy gyereket nevelt azon túlmenően aztán a későbbiek folyamán. Szóval, ha valaki 16 évesen elkezd dolgozni – nem tudom, hogy lesz a törvény, tévedés ne essék -, az igazságérzetem azt diktálja, hogy akkor ne irigyeljük tőle azt, ha 56 évesen el tudna menni nyugdíjba. A nővéremet láttam és most is a vele egyidősökhöz viszonyítva, akik nem 16 évesen kezdtek ilyen nehéz fizikai munkát, összehasonlíthatatlanul rosszabb egészségi állapotban van, azt gondolom, hogy attól.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A személyes példák és a személyes történések hozzátartoznak a társadalmi valóságunkhoz és a mi történelmünk ennek a vérzivataros elmúlt néhány évtizednek, évszázadnak bizony számos ilyen magánjellegű személyes és közösségi sérelmeit, problémáit, gondjait, szörnyűségeit tárja fel. Tulajdonképpen egy-egy ilyen példa is, mint ez a magas nyugdíj kérdése is, azt hiszem, hogy ezt a társadalmi igazságosságot, méltányosságot valóban előtérbe hozza. Nyilvánvaló, hogy mi magunkon is kereshetünk, találhatunk fogást, hogy mi a négy év alatt a polgári kormány idején ezt miért nem kezeltük, miért nem hoztuk úgy megfelelőképpen szintre, fejeztük ki ezt, ami akkor is létezett, (*Dr. Lanczendorfer Erzsébet: Igen.*) hiszen azalatt a négy év alatt valóban lett volna lehetőségünk.

A másik. Számtalan olyan közvéleménybeli vélemény, érzés terjed, ami szubjektív megítélésekkel együtt - bizony a valóság köré rakódva - nyilvánvalóan hangsúlyosabbá teszik a vesztesnek, az áldozatnak és a hozzátartozóinak a problémáját, mint a nyertesnek, vagy az átmenetileg nyertesnek. Tehát nyilvánvaló, ez megint külön lélektani kérdés, de a társadalom lélektani kérdései, a mentálhigiéniája, a lelki egészség, a lelki tűrőképességek és a lelkiisége, hogy úgy mondjam, az mindenkor meghatározó és fölülte áll minden egyéb érdeknek is adott alkalommal. Köszönöm szépen.

Van-e még valakinek hozzászólása, kérdése.

Tessék parancsolni, Asztalosné főosztályvezető-helyettes!

ASZTALOSNÉ ZUPCSÁN ERIKA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Csak rögtön szeretnék reagálni arra, amit elmondott képviselő úr, hogy a 200 ezer forint fölötti nyugdíj magas nyugdíjnak számít. Ha így tekintjük, akkor persze erre is van technikai megoldás, hogy az kisebb mértékben emelkedjen, mint ami nem 200 ezer forint fölött van.

Ennek ellenére azt gondolom, hogy itt is először talán meg kell vizsgálni, hogy azok, akik ebben mondjuk nyugdíjmelés szempontjából, ha számukra nem ugyanazt a nyugdíjmelési mértéket állapítjuk meg, mint másoknak, akkor az mennyire lesz igazságos, hiszen általában azt szoktuk mondani, hogy a nyugdíjasok nem egy homogén réteg. Ezt talán a legjobban tudják, hogy valóban vannak olyanok, akik még nem nyugdíjasok és máris túlteljesítik akár munkában, akár nehézségben azokat, akik elmentek nyugdíjba - itt gondolok például a fegyveresekre, akik 25 év szolgálati idővel el tudnak menni nyugdíjba.

Mindenesetre, miután mindenki egyéni és egyedi döntést igényelne, azt egy rendszer nem tudja megvalósítani, ezért a rendszernek biztos, hogy vannak problémás esetei. Minden ilyen szempontot megpróbálunk figyelembe venni és amennyire lehet, akkor azon segíteni, ennek ellenére számos olyan probléma merül fel, amit nem tud a rendszer kezelni. Ebben szeretnénk azt a megértést kérni, hogy egyéni törvényeket nem lehet alkotni, és amennyiben lehetőség van rá, akkor azt gondolom, hogy főleg arra kell koncentrálnunk, hogy a gazdaság ebből a nehéz helyzetéből kilendüljön, hiszen a nyugdíjasnak is akkor lesz sokkal nagyobb lehetősége és akkor fog tudni többet kapni, ha a gazdaság teljesítőképessége növekszik.

Csak egy adatot szeretnék hozzá elmondani. Állományi szinten - és néha a számokkal problémába leszünk, merthogy miről beszélek éppen, azt majd mindig igyekszem tudatosítani -, tehát amikor minden nyugdíjas benne van, az az állományi szintű nyugdíjak esetében a helyettesítési ráta közel 70 százaléka, ami azt jelenti, hogy 122 ezer forint a nettó átlagkereset és ehhez képest kapja a nyugdíjas azt a 86 ezer forint nyugdíjat, ami az átlagnyugdíj összege. *(Szűcs Erika: Az a nettó átlagkereset a 122 ezer forint.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen főosztályvezető-helyettes asszonynak a kiegészítését is, örömmel fogadjuk, fogadom, mert ezek a tájékoztatások, aztán persze mehetnének a részletekbe; de ezen első albizottsági ülésünknek nem is az a feladata és célja, hogy most ezeket a nagyon fontos dolgokat itt megoldjuk, hogy egyáltalán olyan sorvezetót készítsünk, ami mentén kimunkáljuk, de mindenesetre a problémák felvetődtek. Ezek a problémák, azt hiszem, nem csak albizottsági szinten, hanem társadalmilag is benne vannak a mindennapi életünkben. Az biztos, hogy a társadalmi igazságosság és a társadalmi méltányosság együttesének kell valamiképpen az együttműködésünket, a nemzeti együttműködésünket meghatározni, és mindenképpen híve vagyok annak, hogy lélektanilag ennek az albizottságnak ugyancsak az a feladata, hogy valamiképpen a meglévő közös ismereteket, értékeket, tudást, tapasztalatot egy irányba valamiképpen próbáljuk értékesíteni. Azt hiszem, hogy az albizottságnak az egész légkörében ezt meg fogjuk valósítani és a jövőben a tényszerű törvényelőkészítő, törvényvéleményező munkánkban is ez fog vezetni bennünket.

Az, hogy közben elcsattannak ilyen kvázi érzékenységi dolgok, azt hiszem mindenkinek az életében, itt közöttünk is voltak olyan dolgok, amelyek rendkívül súlyosak voltak - már nem szeretek baloldalt mondani, meg jobboldalt -, akár a múlt kormányzati és irányító és hatalmi struktúráit nézzük, az abban élő embereket. Nagyon sokat kezeltem annak idején olyat, akik összeroppantak és nem pont olyanok, akik a fegyvert fogták és lőttek, hanem azok, akik az egész apparátusnak a diktatórikus szörnyűségében szenvedtek, rengetegen voltak. És ismerek olyanokat is, meg jönnek is, meg vizsgálók olyanokat is, akik viszont mit sem tudva arról, hogy mi volt akkor, most viszont az újabb dolgokkal találkozva hezitálnak, bizonytalanok, nem tudják hova tartoznak, mert nincsen jövőkép, nincsen motivációs rendszer, nincs kidolgozva, nincs ennek az óriási változásnak megfelelő iránymutató.

Most a polgári kormány tapasztalatai alapján is, meg a történelmi tapasztalatok alapján is szeretnék valamiféle olyat kialakítani, amiben értékesíteni tudnánk azt, ami előzőleg talán nem sikerült, vagy nem úgy sikerült és nyilvánvaló, hogy ebben törekvésünkben kell ennek a nagyon fontos – merem mondani, hogy nagyon fontos – albizottságban is érvényesülni.

Mindig elmondom – évtizedek óta mondom, nem csak most -, hogy az időügy mindenféle úgynevezett hatalmi struktúra fölötti ügy mindenképpen. A hatalmi struktúrák azonban megszabják a kereteket és a lehetőségeket, hogy amin belül tudunk mozgástérben jobbat, vagy még jobbat csinálni. Világos, hogy pártok hajtják végre, a társadalom építkezése, szerkezete, struktúrája révén a hatalmi pártok fogják megszabni, szabták meg, de nyilvánvaló, hogy nekünk is arra kell törekedni, hogy ebben ne arrogancia, ne kvázi diszkrimináció érvényesüljön, hanem valóban valami közösségi igazságkeresés és igazságtétel mentén kell gondolkoznunk, de szakmailag mindenképpen. Nincs olyan szakma, ezt merem állítani 78 éves koromra, amit valaha is úgy tapasztaltam volna, hogy nem volt kapcsolata valamilyen politikával, nem volt kapcsolata valamilyen politikai irányzattal vagy politikai intézménnyel, nem volt, nincs ilyen szakmaiság. Ez a legnagyobb ritkaság. Az mentesülhetett ettől, akinek nem volt valamilyen munkája, feladata, beosztása. Az egy más dolog, hogy a jellem hogy érvényesült. A jellem mindenféle oldalon lehet nagyon gyenge, nagyon rossz és általános. És azt hiszem, hogy itt tartunk és nagyon köszönöm, és ha nincs több megállapítás vagy kérdés, akkor azt hiszem, hogy foglaljuk össze és megpróbálok én is egy pár kérdésre nem válaszolni, csak reflektálni.

Úgy gondolom, hogy megfogalmazható az, hogy nyugdíj, nyugdíjazás, időződés, időügy kérdései olyan rendszerben jelentenek komplex feladatot, hogy ezeknek a komplex feladatoknak egyénre szabottá kell válnia a végrehajtásban. De nyilvánvaló, hogy bármilyen jó is egy rendszerbeli intézkedés, gyakorlatilag majdnem mindig fűnyíró elv szerint működik, mert keretekkel dolgozik. Ilyen az egészségügyben, ilyen a szociális ügyben, ilyen az oktatásügyben is, jóllehet ezeket bontani lehet, és mindig az a kérdés, hogy ez a rendszerszemlélet hogy érvényesül. A rendszerszemléletben tudniillik benne van nyilvánvalóan a törvényhozás, benne vannak a végrehajtó minisztériumok, benne van a kormányzás és benne van nyilvánvalóan a területi terminálokak a működése, kivitelezése a saját erővel, a saját hozzájárulással. Valahol ott látjuk mindannyian, hogy ott dőlnek el azok a dolgok, amelyek el is sikkadhatnak, meg fel is erősödhetnek: a civil kurázsi, az emberi jóindulat, az emberi egymáshoz való viszony, az emberi szeretetteljesség vagy egyáltalán elfogadása a dolgoknak, az ott kezdődik. Na most, hogy ha szembeszegülnek egymással az emberek, akkor abból nem úgynevezett konstruktív vita lesz, nem úgynevezetten kreatív alkotás lesz, hanem tönkreteszi a meglévőt is, a régebbit is, a jelenlegit is, a jövőről nem is beszélve. Tehát azt hiszem, hogy ebből a szempontból az albizottsági munkánkban kaptunk felvilágosítást, a jövőben is élünk ezzel.

Az időződés és az Időügyi Charta négy szempontját nem felejtjük el. Azt hiszem, ezt kihangsúlyozom változatlanul, és ha szabad kérnem, majd fogadjuk el, hogy ne engedjük elaltatni ezt a négy szempontot; de nem is aludt ez el, csak nem került be a kormányzási stratégiákba eddig, meg a kormányzási taktikák se így követték még akkor sem, ha a jó cselekvési programok felhasználták ezt és beépítették.

Azt hiszem, hogy nagyon fontosnak érezhetjük a kapcsolatokat. A kapcsolatok meghatározóak. Viszont a kapcsolatoknál is mi az, ami számunkra igazán értéket és érték jellegű magatartást követel? Az, hogy a kapcsolataink valóban ne legyenek kizárólagosak, de a kapcsolatok oda-vissza legyenek produktívak és kreatívak. Ha a kapcsolat csak egyoldalú – szoktam mondani, elnézést az ilyen személyes megjegyzésért, hogy a barátság, meg a felebarátság azt jelenti, hogy én adom a felét minimum, de őtöle is kérem a másik felét, és akkor abból lesz barátság vagy lesz együttműködés, vagy lesz szempontoknak megfelelő megvalósítás. De az a négy szempont, amit annak idején leszögezett Descartes, hogy az

emberi létezésnek a négy pillére a következő. Egy: ha már élünk legyünk hatékonyak; kettő: ne csak hatékonyak, hanem kreatívan hatékonyak. Ezt úgy fordítanám le, hogy jelöljem meg önmagammal világomat, jelöljem meg önmagammal és csoportommal és rétegemmel a világomat; a harmadik: legyek kompetens abban, amit mondok vagy csinálok, vagy szeretnék csinálni – illetékes, magyarul mondva; és a negyedik: legyek képes is rá. Ha ezt a négy szempontot érvényesítenénk az értelmezéseinkben, akkor már sokkal kevesebb hibát követnénk el, és biztos vagyok benne, hogy ebben az irányban nem kell oldalakról beszélni, mindenkiben megvan – jó érzésem szerint is – az a törekvés, hogy ezt megvalósítsa.

További, talán ilyen összefoglalási szempont, hogy azok a nagyon égető kérdéseink – ha most visszanezünk, hányszor elmondtuk azt, hogy nem tartjuk helyesnek és jónak azt, ha egy úgynevezett kézi vezérlésű bejelentéssel oldunk meg egy dolgot. Tehát a kormányzás közköteles közfelelőssége abban kell, hogy megnyilvánuljon, hogy a valóságos mindennapi emberi világból érkező kérdések, visszajelzések és visszazabályozások érvényesülnek. Elcsépeelt gondolataink között vannak: demokrácia, meg a legkülönbözőbb csodálatos fogalmak, tehát ezek addig fogalmak és addig csak nagyon fontos szempontok, meg tényleg motivációk, ameddig a gyakorlatban tudjuk ezt megvalósítani. Amikor a gyakorlatban ezt már nem tudjuk, sőt ellentmondásosan csináljuk, akkor már szörnyű sok baj van.

A kiemelt nyugdíjakkal, vagy az úgynevezett magas nyugdíjakkal kapcsolatosan. Azt hiszem, hogy ezt mindenképpen – úgy, ahogy hallottuk – felül kell vizsgálni, tényszerűen, konkrétan meg kell nézni. Én is azt vettem ki, és az eddigi ismereteim szerint is tulajdonképpen az akkori törvényességi és jogi alapozottságú rendelkezések és szabályozók alapján történt; az, hogy „protekciónizmus” – idézőjelben –, elfogultságok voltak, azt viszont a diktatúrák mindenféle formájában tudjuk, ismerjük. Mert a hierarchikusan szerveződő állam, az az állam, amelyik nem csak etatista – mert szoktuk mondani -, hanem rendkívül keményen strukturáltan diktatórikus, ott nincs pardon, ott az én közeli szubjektív elfogultsági érdekek, stb. keményebben hatnak, mint egy oldottabb, talán megreszkírozom azt, hogy egy szociálisan emberileg szeretetteljesebb kormányzás, vagy állam szerkezeti működtetés mellett elérhető.

Az biztos, hogy itt kemény diktatúra volt. A kemény diktatúrának jelenleg a következményeit kell egyrészt feltárnunk, másrészt ezeknek a maradványait meg kell úgy fognunk, hogy a nyugdíjasságot, az idősödést rendszerben gondolkozva, és a jövő nemzedékek szempontjából is kellőképpen tudjuk megközelíteni. Kezelni, az egy másik kérdés, de legalább megközelíteni.

Tehát a három pillérből merrefelé, hogyan tudunk valami olyasmi harmonikus megoldásokat találni, amelyiken keresztül az úgynevezett magánnyugdíjpénztárba kényszerített fiatalok, akik nyilvánvalóan kötelezetten ott vannak ma is, azok a magánnyugdíjpénztárba később belépettek, akik kötelezetten ma is ott vannak, kivéve azt a korosztályt, amelyiknek volt egy engedménye 2009-re, hogy visszaléphetek a társadalmi nyugdíjbiztosításba, de aztán kész. És akkor ezeknek 2013-tól már ott volt az akna, be volt építve, hogy akkor jön az a bizonyos, ne nevezzük privatizációnak, ne mondjuk magánosításnak, de nevezzük annak, hogy egy felügyeletében az emberek számára, és ellenőrzésében megváltozott feltételek közötti magánnyugdíj kassza óriási pénztömeeggel: 4000 milliárd forint, hát azért az borzasztó sok, és ugyanakkor meg vergődik a társadalombiztosítási nyugdíjpénztár, stb., stb. – nem is folytatom.

A rokkantnyugdíjjal, az úgynevezett előrehozott nyugdíjakkal kapcsolatban tudjuk ezeket a problémákat, látjuk. Most a kezeléséhez viszont ennek az kell – és ezt várjuk a kormányzástól is -, hogy ebben a dologban, ami akár az előrehozott nyugdíj, akár a korhatár kérdése, akár a magánnyugdíjpénztár, az önkéntes nyugdíjpénztárak, stb., hogy ebben legyenek megfelelően áttekinthető tájékoztatások. Hogy az, aki most ma fiatalon vagy közép életkorban, vagy munka mellett, vagy munka nélkül él és létezik, hogy az lássa azt, hogy

milyen irányban milyen lehetőségekkel kell számolni vagy lehet számolnia. Na most, ez fagyott be és ebben a mostani időszakban ez a pár hónap nyilvánvalóan biztosan nem tudja még azt nyújtani – nagyobb motivációs kifejezéseink mellett -, ami mindenkit megnyugtathat személy szerint; tehát ezek nem történnek egyik napról a másikra, mint ahogy annak idején se történtek. Azt hiszem, hogy ha ezt a toleranciát elfogadjuk most, és a mostani ellenzék részéről együttműködési törekvést és segítséget kapunk abban, hogy valóban próbáljuk ezt a rendkívül súlyos helyzetet megoldani, akkor az Európai Unió belüli nagy ellentmondások, igazságtalanságok – nevezzük így, nagy európai uniós igazságtalanságok – mellett magyar népességünk és nemzetünk is valamiképpen ki tud kászálódni, meg tud állni a lejtőn és legalább be tudjuk állítani, hogy merre, hogyan a következő lépésben, még ha átmenetileg lesznek veszteségeink is.

Csak egy illusztrálás, hogy hogy néznek ki a nyugdíjak. Tudom, ezek a nagy ömlesztett statisztikai adatok nem fejeznek ki valóságos dolgokat, de az albánoknál 55 euró, a görögöknél 1600 euró, a bulgároknál 145 euró, a románoknál 177 euró, a magyaroknál 332 euró az átlagnyugdíj, a lengyeleknél 437, a cseheknél 300, Luxemburgról nem is beszélve. A németeknél 791, az olaszoknál 1141, a svájciaknál 1003, nem is folytatom, aztán északra haladva pedig egészen kiugróan magas nyugdíjak vannak. Na most ez, ha valami, aztán megosztja Európát kegyetlenül, ami az idős népességet illeti. A demográfia meg azt jelzi, látjuk, hogy az idősödés és az idősödéssel vele járó összes rendszerben szenvedő problémáink fokozódnak. Nem a helyzet fokozódik, hanem ezek a problémák fokozódnak.

Sajnálatos módon az elöregedésnek nevezett – én inkább idősödésnek nevezném - folyamat magával hozza azokat a pillanatról pillanatra készítő feladatokat, amelyekkel viszont aktuálisan is, meg egyszerre hosszabb és középtávon is oldalunk kell a nagyobb katasztrófákat vagy meg kell előznünk. Olyan ez, mintha egy ilyen egyszerű közepes gyorsvonatra felszállunk, a gyorsvonatnak recseg-ropog mindenféle eresztéke és közben meg akarjuk úgy javítani, hogy legalább expressz szinten menjen, de közben menjen is, meg javítsuk is egyszerre, tehát ez történik most.

Azt hiszem, hogy ezzel az összefoglalással - nem összefoglalással, csak gondolatsorral -, nem konkrétan választ adva mindenki kérdésére, hiszen ezek elhangzottak részben, megköszönném a jelenlévők lelkes és tényleg aktív részvételét, és bízom benne, hogy a jövőben ennek az albizottságnak minta és példa magatartása érvényesülni fog máshol is, mindenesetre arra törekszünk.

Nagyon szépen köszönöm a megjelenést, a hozzászólásokat, a kormány részéről elhangzottakat, számítunk is arra, hogy a jövőben egy szoros együttműködésben tudjuk gondjainkat megoldani és a tájékoztatást, hogy időben tudjuk előkészíteni is, meg továbbítani az albizottság és a nagybizottság felé is a történeteket.

Köszönöm szépen mindenkinek és minden jót kívánok.

Az albizottsági munka főbb irányainak és témáinak meghatározása

Egy nagyon fontos kérdés, hogy mi legyen szeptemberben. A két napirenden belül lényegében elmondtunk mindent, de amit kell mondanunk a második napirendi pontban és azt mondhatjuk.

Az albizottságunk főbb irány témáinak a meghatározása itt elhangzott, csak hogy mi legyen a működtetésnek az időbeosztása? Azt azért nem tudjuk megmondani most, mert nem tudjuk, hogy a kormányzási működések hogy alakulnak, a törvényhozás, a parlamenti munka hogy fog működni, tehát meg kell várjuk a szeptembert és akkor szeptember közepére, végére tudnánk valamiképpen ezt tájékoztatásképpen is megoldani, úgyszólván ezzel zárom az ülést.

Mindenkit szeretettel várunk majd és amennyire lehet kellemes és boldog nyarat kívánok mindenkinek. Köszönöm szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 10 óra 12 perc)

Prof. Iván László
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Turkovics Istvánné